

Tekst 11 (uden for emnet)

Tove Ditlevsen: ”Vorherrebevares!”

Novelle fra novellesamlingen *Dommeren*, 1948

Vorherrebevares!

¹ Lejligheden lå lige overfor forsikringssselskabet ”Rollo”s store hjørneejen-
dom, hvor de unge kontormænd sad med opsmøgede skjorteærmer og vindu-
erne på klem, når solen skinnede. Rosa pudsede tit vinduerne ud til den side;
dem til gården rørte hun aldrig. Hun plejede at pudse dem i frokostpausen, når
⁵ ”Rollo”s personale stod ovre i porten og røg cigaretter og snakkede. Somme-
tider smilede og vinkede de til hende, og engang gik en af dem over og snak-
kede med hende. Det var ham, hun bedst kunne lide. Han rakte en cigaret op
til hende, og hun sad i vindueskarmen og røg den, mens de talte sammen. Om
vejret og sådan noget. Hun havde følt sig meget letsindig. Han havde lyst glat
hår og store hvide tænder, og han havde set så forbavset på hendes ben, som
¹⁰ om han ikke kunne komme over, så flotte de var. Han sad bag et af de øver-
ste vinduer, og hun kunne kun se ham, når han rejste sig op. Ellers talte hun
ikke med nogen af dem og vinkede aldrig igen. Hun var jo da en gift kone, og
selv om der absolut ikke var noget ondt i det, så havde hun en fornemmelse af,
at Ejnar ikke ville synes om, at hun vinkede til mennesker, hun ikke kendte.
¹⁵ Folk havde så travlt, og der var faktisk mange, der ikke begreb hvad hun så
i Ejnar. Og svært var det også at forklare, hvorfor hun i grunden havde giftet
sig med ham. Det havde vist ingenting med kærlighed at gøre, sådan som hun
troede, dengang hun lærte ham at kende. Det var noget helt andet, og efter-
som Ejnar sagde, det var noget meget større end kærlighed, troede hun ham,
²⁰ og sagde det samme til sine veninder, der aldrig blev trætte af at undre sig
over, hvad hun ville med ”den gamle tørvetriller”.¹ Det var frygtelig taktløst²
af dem at sige det, nu hun var blevet gift med ham, men den slags ting lå jo i
opdragelsen, så man kunne måske ikke bebrejde dem noget.

Gammel var han forresten ikke, bare ti år ældre end hun, og det var kun
²⁵ godt, for en kvinde bliver hurtigere gammel end en mand, og så havde hun da
de ti år at løbe på. Og det med tørvetrilleren kom bare af, at han nu engang
havde andet end dans og pjat i hovedet, og at han gik med galocher³ og para-
ply, når det regnede. Men hvorfor skulle man absolut udsætte sig for at få lun-
gebetændelse og alt muligt, bare fordi man var en mand? De var naturligvis
³⁰ kun misundelige.

I pludselig arrigskab gnubbede hun ekstra hårdt på ruden med det tørre
gule skind. Hun gad ikke gøre det vådt igen. Desuden var det begyndt at reg-
ne. ”Rollo”s kontorfolk viste sig ikke i porten i dag. Og det var længe siden,
hun havde set den lyshårede. Måske var han syg?

³⁵ Hunden peb henne ved døren og ville ud. Det ville den hele dagen. Men det
var en hund, og den havde løbetid lige i øjeblikket, og de skulle ikke have
noget vrøvl med hvalpe og den slags. Ejnar formanede hende hver morgen om

¹ *Tørvetriller*: kedelig, lidt langsom person uden humor.

² *Taktløs*: uden fornemmelse for hvad man bør sige og gøre for at undgå at såre eller støde andre mennesker.

³ *Galocher*: overtræksfodtøj.

endelig at passe på den ikke slap fra hende. Det kunne da ellers være meget sjovt med sådan nogle små hvalpe.

40 Når det holdt op med at regne, skulle hun gå en tur med den, ikke før. Forresten var det snarere den, der gik tur med hende. Den var ikke vant til at gå i snor.

Ude på hovedgaden cyklede et ungt par forbi. De lo og holdt hinanden i hånden og så forelskede hinanden ind i øjnene. I øsende regnvejr. Vorherre-
45 bevares!

– Så Lady, hold nu op. Jeg kommer lige straks.

Det var hende, der ville have den skulle hedde ”Lady”. Det havde en hund heddet det første sted hun havde plads.⁴ Det var engelsk og betød ”dame”.

Vinduerne sløredes til af regn, og bag ”Rollo”s store ruder var travlhed
50 og fart, og mennesker der styrtede frem og tilbage med papirer i hænderne. Damerne ved skrivemaskinerne havde taget deres strikkede trøjer på. Det var et underligt vejr. Skiftevis varmt og koldt, regn og solskin. Den lyshårede var ikke til at se. Det gjorde hende ked af det. Vorherrebevares, tænkte hun, man skulle næsten tro jeg var forelsket i ham. Som om enhver ikke kan få en ung
55 idiot at rende rundt med, som ingenting er og ingenting kan, og som aldrig har læst en eneste af Ejnar’s artikler om kunst og den slags i ”tiden og hjemmet”.

Forresten havde hun rigtignok tænkt sig, det gav flere penge at skrive sådan noget, men Ejnar sagde, at det kun var underlødigt⁵ stof i de store blade der blev læst, fordi folk havde sådan en rædsom smag. Men det var nu rart,
60 hvis han kunne skrive sådan en mellemting, bare så de kunne holde husassistent og ikke måtte nøjes med en formiddagskone, der behandlede hende som om hun var tolv år. Men når hun sagde det til ham, lo han og kaldte hende en lille dum unge, men det skulle hun ikke være ked af, for intelligente kvinder var det værste der var til, og han var klog nok for dem begge to.

Hun kunne godt lide, han sagde sådan noget. Det var, ligesom man havde
65 en far, der sørgede for en og holdt alt ondt borte. Og det kunne en sølle børnehjemsunge nok trænge til. Vorherrebevares! Gud ved hvor hun havde været, hvis hun ikke havde truffet ham! Og så mærkeligt det var gået til – som om det var forudbestemt. Han, der ellers aldrig satte sine ben i en restaurant. Og han havde ligefrem danset. Dengang fandt hun det jo ikke så underligt, men
70 nu blev han næsten rasende, hvis hun spurgte, om de ikke skulle gå ud at danse. Men det var naturligvis, fordi han ikke brød sig om, at hun skulle blive mindet om det liv hun før havde ført, sådan med dans og kys i opgangen og komme sent hjem om aftenen. Der kunne komme de skrækkeligste ting ud af det, sagde han. Men den ene aften havde det da været godt for noget, hun var
75 gået ud at danse.

– Fru magister Rosenskjold, sagde hun til sig selv inde i ruden, for at få bedrøvelsen bort. Det lød rigtignok af noget andet end husassistent⁶ Rosa Andersen. Dagen efter at de var blevet gift – og aldrig ville hun indrømme overfor Ejnar, at hun havde glædet sig til det hele natten – ringede hun over til
80 bageren på den anden side af gaden: – Ja, De taler med fru magister Rosenskjold, vil De være venlig at bringe tre napoleonskager over?

⁴ *Have plads*: være ansat (typisk som husassistent).

⁵ *Underlødig*: som er af (uacceptabel) dårlig kvalitet; useriøs.

⁶ *Husassistent*: person, ofte yngre kvinde, der er ansat til at udføre praktisk husarbejde i en (større eller fornem) husholdning.

Ejnar syntes det var sødt hun var så barnlig. Så syntes hun det også selv og var blevet en hel mester i at opføre sig som en baby for at gøre ham glad, hvis han var i dårligt humør. Og det var han tit, fordi folk ikke vurderede ham
85 efter fortjeneste. Men hun var da i grunden snart tyve år, og det med at ringe op efter forskellige varer bare for at kunne sige fru magister Rosenskjold, var hun da i hvert fald blevet ked af.⁷

Hun så på sit slørede spejlbillede inde i ruden og tænkte: Man skulle ikke tro, jeg snart har været gift et helt år.

90 Kun et år? Det var da sært, så underligt ked af det hun følte sig i dag. Bare Ejnar snart kom hjem. Det var nok bare sådan – forårstræthed eller sådan noget. En ung mand kom ud af opgangen, og han kiggede da ganske bestemt op på hende. Det var nu dejligt at være ung. Når hun gik forbi med ”Lady”, stod de nok oppe bag ”Rollo”s vinduer og sagde til hinanden: det er dog en
95 pokkers flot pige, gudved hvad hun vil med den gamle tørvetriller.

De kunne jo ikke vide, han så ældre ud end han var, fordi han var næsten skaldet og passede på ikke at træde i vandpytter og først gik over gaden, når der slet ingen biler eller sporvogne var at se og sådan noget. De kunne ikke vide, hvor klog og forstående han var. Dengang hun første gang var i seng
100 med ham – og med nogen mand overhovedet forresten – og det ikke – sådan – var helt det hun havde tænkt sig, havde han trøstet hende med, at de lykkeligste kvinder var de utilfredsstillende, for de sank aldrig hen i borgerlig dvaskhed, men var nye og – modtagelige var det vist?

– Vorherrebevares, tænkte hun, modtagelige for hvad?

105 Hendes uro voksede, mens hun gjorde sig istand til at gå ud og satte snoren i ”Lady”s halsbånd. Den sprang gøende opad hende og havde nær væltet hende i sin idiotiske henrykkelse. Forhåbentlig fik de ikke en hanhund i hælene i dag. Forleden måtte hun lukke den inde i en opgang.

Mens hun gik henad gaden, samlede hun sin tryghed om sig som en god,
110 varm frakke. Jeg skal aldrig mere skrubbe gryder for fremmede folk, tænkte hun. Jeg skal aldrig blive sagt op, fordi herren i huset ikke kan blive fra mig. Jeg skal aldrig stå på et gadehjørne og vente på en fyr der ikke kommer, og aldrig fortælle en vigtig kælling, at jeg hverken har far eller mor. Nu er der en, der passer på mig. Jeg har møbler og tæpper og bøger. Alt hvad der er hans, er også mit. Og alt hvad jeg ikke forstår forklarer han mig. Og han udvikler mig,
115 så jeg kan se hvor dumme mine veninder er, og hvor indholdsløst det liv er jeg har levet før, med film og dans og rend med alle mulige drenge, der bare ønskede at komme i seng med mig. Og hvis vi får børn skal de læse og blive studenter, og skulle han gå hen at dø, får jeg ti tusind kroner –

– Såså Lady.

120 Terrieren trak hende hvæsende og halvkvalt afsted, så hun måtte småløbe, med snoren skærende i håndfladen. Himlen var lyseblå, og luften gennemsigtig og kold efter regnen, med pludselige bølger af varme.

En ung mand i brunt tøj gik forbi og smilede ad hendes kamp med hunden. Hun smilede igen, og smilet døde langsomt, mens hun gik videre. Ejnar gik
125 altid i sort, og han brugte ikke vat i skuldrene, fordi han ikke ville prale med noget han ikke havde. Han sagde, der skulle et stort mod til for at være anderledes and andre. Hun trak den halsende hund til sig i et ryk, så den næsten stod på bagbenene.

⁷ Blevet ked af: her: blevet træt af i betydningen: kedede sig over.

– Så gå da ordentligt køter, råbte hun og fik pludselig tårer i øjnene. Hun
130 tænkte: jeg må hjem og se, om Ejnar er kommet. Han ved nok hvad der er i
vejen med mig.

Men ”Lady” ville ikke hjem. Den satte sig på halen og lod sig kure afsted,
mens den drejede halsen halvt af led for at stirre efter en mærkeligt udseende
hanhund, der velopløst nærmede sig med oprejst hale og strittende ører.

135 – Vorherrebevares, sagde hun højt og fortvivlet og viftede afmægtigt efter
den med sin taske. Så halede hun videre med den ynkeligt jamrende ”Lady”,
mens de forbigående lo og kom med tilråb. Hun tænkte: når jeg fortæller
Ejnar det, vil han synes det er vældig morsomt.

Han elskede den hund.

140 Da hun kom tilbage, så hun på lang afstand den lyshårede unge mand stå
i ”Rollo”s port. Han ventede nok på sporvognen. Stoppestedet lå lige overfor.
Når hun kom derhen, ville hun standse og snakke lidt med ham. Men det var
da ikke noget at blive så glad for? Vorherrebevares! Hun kendte ham jo knap
nok.

145 Hanhunden snøftede bagved hende, og hun så ned på den klynkende
”Lady” der rutsjede afsted på bagdelen, med tilbederen luntende efter sig.
Rosa smilede pludselig og bøjede sig ned og tog snoren ud af halsbåndet og
slap det ophidsede dyr løs. Begge hunde for ned på plænen foran stoppestedet,
og hun så den lyshårede vende sig og kigge interesseret efter dem.

150 Så gik hun helt hen til ham og stod lidt ved siden af ham og smilede.

– Den stak af, sagde hun.

– Nå, hvad så? Lad den da bare more sig, svarede den lyshårede og bøjede
sig fortroligt ned imod hende, hvorfor skal man ikke unde en hund den samme
fornøjelse som vi andre har?

155 De lo begge to, meningsløst og altfor højt, til en ophidset herre steg af
sporvognen og kom løbende over imod dem, fægtende vildt i luften med en
lang sort paraply, mens han råbte:

– Rosa, Rosa, så få dog fat i den hund, inden det er for sent.